

JAN SARIUSZ ZAMOYSKI

Maja Goryńska

OD POCZĄTKU

Jan Zamoyski, a właściwie Jan Sariusz Zamoyski, przyszedł na świat w Skokówce 19 marca 1542 roku. Zmarł w 1605 roku. Jako polski magnat, szlachcic pochodzący z rodziny o tradycjach kalwińskich, należał do najbardziej wpływowych ludzi swej epoki w Polsce. Był żonaty aż czterokrotnie: z Anną Ossolińską, następnie Krystyną Radziwiłłówną by pokochać wreszcie Gryzeldę Batorównę oraz zakończyć życie z Barbarą Tarnowską. Miał syna Tomasza Zamoyskiego.

ZGŁASZAM SPRZECIW!

Zygmunt III Waza

Podczas elekcji roku 1573, Jan Zamoyski sprzeciwiał się powierzeniu polskiego tronu przedstawicielowi domu habsburskiego, popierając kandydaturę Henryka III Walezego. Podczas elekcji roku 1575, Jan Zamoyski zajął analogiczne stanowisko, tym razem opowiadając się za możliwością powierzenia polskiej korony Stefanowi Batoremu.

Pomimo pomocy okazanej królowi Zygmunтови III Wazie w sięgnięciu po polską koronę, w bardzo krótkim czasie kanclerz stanął wśród zagorzałych przeciwników monarszej polityki. Niechęć Zamoyskiego wzbudzały zwłaszcza plany Zygmunta III, wzmocnienia władzy królewskiej w oparciu, oraz we współpracy, z domem habsburskim.

Henryk III Walezki

Stefan Batory

WIARA NIE DO WIARY

Jan Zamoyski urodził się i wychował w rodzinie kalwinistów, sam jednak w latach młodości postanowił zmienić wyznanie na katolicyzm. Ważniejsza jednak była dla niego polityka niżeli religia, był także tolerancyjny dla osób innych wyznań – obie jego żony były protestantkami, swoją przyrodnią siostrę Zofię wydał za kalwinistę a wyznawcy innych wyznań mogli swobodnie cieszyć się szacunkiem przebywając na jego dworze, lub w Ordynacji Zamościa. Jako, że Zamoyski nie był pobożny i nie przepadał za nadmierną dewocjonalnością, jego nagrobek pozbawiony był wszelkich symboli religijnych.

ZA(MOŚĆ)MOYSKI

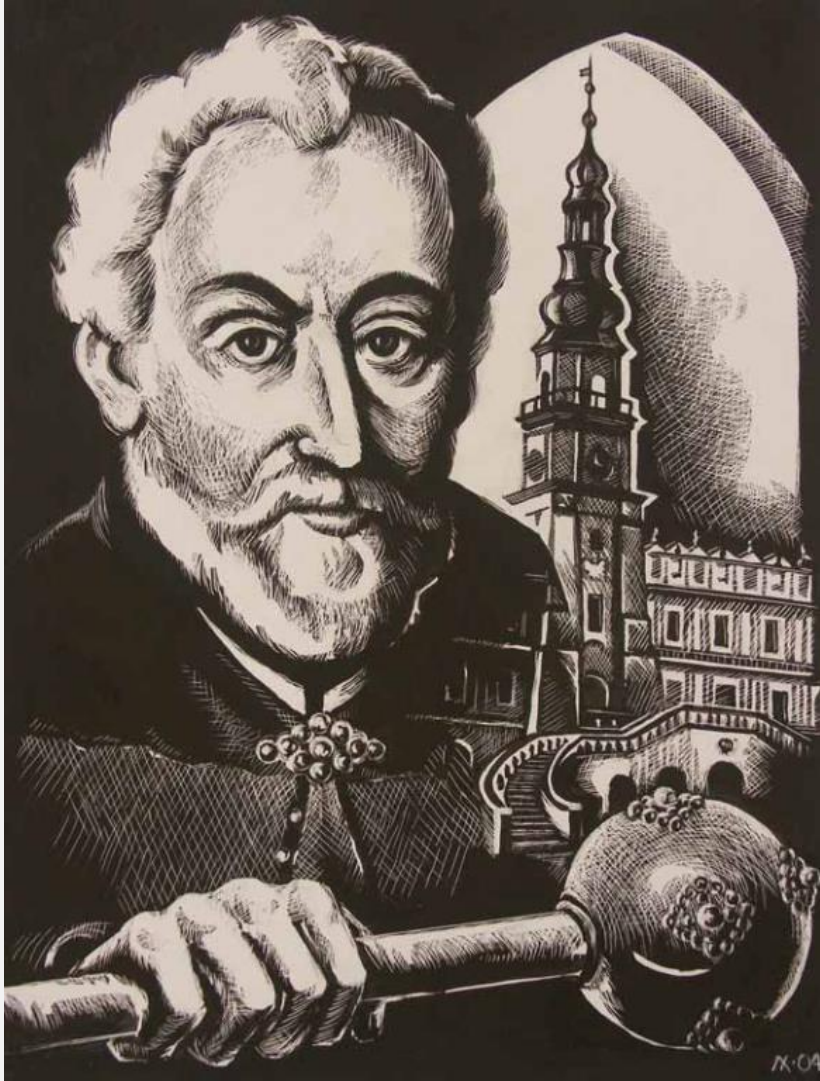
Uznanie królów, pozycja męża stanu oraz doświadczonego wojskowego to nie jedyne splendory, jakich doświadczył Zamoyski. W Rzeczypospolitej II połowy XVI stulecia uchodził on za człowieka niezwykle majątnego. Jak się szacuje, kanclerz miał być posiadaczem 11 miast, 200 wsi, oraz dzierżawcą 112 królewskich miast oraz 612 wsi. Ze swego bogactwa uczynił jednak Zamoyski wielki użytek, między innymi zakładając w roku 1580 miasto Zamość, oraz fundując w roku 1595 Akademię Zamojską.

Złoty medal z wizerunkiem Zamoyskiego

Zamość, Stare Miasto

Dzieła ze zbiorów
Galerii Zamojskiej

JAK Z OBRAZKA

Jan Zamoyski został uwieczniony na obrazie słynnego malarza Jana Matejki. Dzieło o tytule „Batory pod Pskowem” ukazuje hetmana Zamoyskiego stojącego u boku króla Batorego. Scena z obrazu przedstawia poselstwo cara Rosji Iwana IV Groźnego do króla Polski proszące o pokój podczas oblężenia Pskowa. Zamoyski nie wygląda jednak na zadowolonego z owej sytuacji – sprzeciwiał się on zawieraniu pokoju, ponieważ był zwolennikiem kontynuacji wojny z Moskwą, aż do całkowitego zwycięstwa.

Jan Zamoyski

Jan Matejko „Stefan Batory pod Pskowem”, olej na płótnie, 1872 r.

BIBLIOGRAFIA

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Zamoyski
- <https://www.bryk.pl/wypracowania/historia/xvi-wiek/15746-jan-zamoyski-nota-biograficzna.html>
- <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/1454104,Jan-Zamoyski-szara-eminencja-poczatkow-Rzeczpospolitej>
- <https://zyciorisy.info/jan-zamoyski/#Ciekawostki-o-Janie-Zamoyskim>
- https://www.wilanow-palac.pl/jan_zamoyski_1542_1605_przyjaciel_krol.html
- <https://dzieje.pl/aktualnosci/prof-s-ciara-jan-zamoyski-był-człowiekiem-renesansu>
- <http://www.bwazamosc.pl/zbiory-1.php?id=5>
- <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Henryk-III-Walezki;3911072.html>
- <https://ciekawostkihistoryczne.pl/leksykon/stefan-batory-1533-1586/>
- <https://zyciorisy.info/zygmunt-iii-waza/>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefan_Batory_pod_Pskowem